

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО_ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ТА ПРАВА
Кафедра сучасних європейських мов**

**Українська мова (за професійним спрямуванням)
СИЛАБУС (SYLLABUS)**

1.ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА (-ІВ)	
Викладач (-і)	Тесленко Наталя Олександрівна
Науковий ступінь	Кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Адреса кафедри	вул. Кіото, 23, Л-200
Контактний тел.	
E-mail:	n.teslenko@knute.edu.ua
Консультації	1 і 2 тижні, четвер 4 пара, Л-212

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
Назва дисципліни	Українська мова (за професійним спрямуванням)	
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	053 «Психологія»	
Загальна характеристика	<p>Кількість годин – 180 Кількість кредитів – 6 в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 124 год.</p> <p>Мова навчання: українська Форми поточного контролю: граматичні вправи, повідомлення-презентації, наукові повідомлення, дискусії, ділові та рольові ігри Форма підсумкового контролю – письмовий екзамен Курс (рік навчання), семестр: 2018 – 2019 Форма навчання: очна</p>	
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ:	Під час практичних занять студенти за різні види і форми робіт можуть набрати 100 балів	
	№ п/п	Види і форми робіт
	1.	Робота на практичному занятті
	2.	Фахова документація
	4.	Підсумкова контрольна робота
		Оцінювання в балах
		48 балів (3 бали кожному занятті)
		10 балів
		30 балів

	5. Конспект аудиторної і самостійної роботи, науково-навчальної літератури	12 балів
Анотація	<p><i>Испит – 100 балів</i></p> <p><i>Підсумкова оцінка – середнє арифметичне від оцінки за поточний контроль та іспит.</i></p> <p>Дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є однією з базових для формування професійних компетентностей студентів, оскільки мова виступає одним з основних інструментів професійної діяльності сучасного фахівця. Сьогодні висококваліфікований фахівець будь-якої галузі повинен мати високу загальну й мовну культуру, уміти спілкуватися з людьми, висловлюватися точно, логічно й виразно, досконало володіти фаховою термінологією, що можливо тільки за умови глибокого вивчення рідної мови, свідомого ставлення до повсякденної мовної практики</p>	
Методи навчання	Поєднання традиційних і інноваційних методів навчання з використанням новітніх технологій: практичні заняття (тренінг/презентація/дискусія/комунікативний метод та ін.)	
Мета та завдання	<p>Мета дисципліни: сформувати високий рівень комунікативної культури у сфері професійного спілкування, зокрема в його писемній формі; виробити навички практичного володіння мовою в складанні і оформленні ділової документації, зумовленої професійними потребами.</p> <p>Основні завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сформувати правильне розуміння ролі державної мови в професійній діяльності; • удосконалити володіння нормами сучасної української літературної мови на всіх її рівнях; • виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм, правил мовного етикету під час складання ділової кореспонденції; • збагатити запас фахової термінології та сформувати навички оперування нею; • розвивати вміння створювати ділові листи різних типів, доречно використовувати стандартизовані мовні кліше офіційно-ділового стилю; • засвоїти правила етикету ділового листування; • виховувати повагу до української літературної мови, до мовних традицій. 	
Результати навчання (компетентності)	<p>У результаті засвоєння навчального матеріалу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • комунікативні ознаки та особливості писемної форми ділового мовлення; • норми сучасної української літературної мови; • стилістичну диференціацію мовних одиниць; • класифікацію документів; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • правила етикету ділового листування, зокрема електронного; • типові стандартизовані мовні формули офіційно-ділової кореспонденції; • фахову термінологію; • лексикографічні джерела. <p>У результаті набутих у процесі вивчення навчальної дисципліни знань студенти повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • реалізувати вимоги Конституції України та інших державних документів щодо державності української мови і використання її як державної у професійному спілкуванні; • володіти навичками культури мовлення і нормами української літературної мови; • складати ділові папери різних типів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку; • виразно і точно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; • редагувати тексти офіційно-ділової кореспонденції; • послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури.
--	--

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни та види робіт	
Лекції	Семинарські / Практичні роботи
Тема 1. Українська мова – національна мова українського народу, державна мова України	
<p style="text-align: center;">План лекцій</p> <p>1. Природа і функції мови. Походження української мови. Місце української мови серед мов світу (<i>презентація</i>).</p> <p>2. Поняття національна, державна мова. Літературна мова, її головні ознаки (<i>презентація</i>).</p> <p>3. Становлення українського правопису і його сучасні проблеми.</p> <p>4. Мова як засіб професійного спілкування. Професійна мовно-комунікативна компетенція (<i>дискусія</i>).</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 1</p> <p style="text-align: center;">Документи щодо особового складу. Орфографічні норми мови професійного спілкування</p> <p style="text-align: center;">Питання до заняття</p> <p>1. Документи щодо особового складу. Загальна характеристика (<i>презентація</i>).</p> <p>2. Заява. Види заяв. Реквізити заяви (<i>презентація</i>).</p> <p>3. Правила вживання апострофа.</p> <p>4. Написання м'якого знака.</p> <p>5. Правопис префіксів.</p>
Тема 2. Культура ділової мови	
<p style="text-align: center;">План лекцій</p> <p>1. Мова і культура мовлення у професійному спілкуванні (<i>дискусія</i>). Основні ознаки культури мови.</p> <p>2. Поняття мовної компетенції особистості та шляхи її формування.</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 2</p> <p style="text-align: center;">Візитна картка. Орфоепічні та акцентологічні норми ділової мови</p> <p style="text-align: center;">Питання до заняття</p> <p>1. Візитна картка, її види та реквізити (<i>презентація</i>).</p>

<p>3. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовної культури (<i>самостійно</i>).</p> <p>4. Мовні норми: орфоепічні, акцентологічні, лексичні, орфографічні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні, пунктуаційні, стилістичні (<i>презентація</i>).</p> <p>5. Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет (<i>презентація</i>).</p>	<p>2. Особливості використання різних видів візитних карток.</p> <p>3. Орфоепічні норми. Аналіз типових помилок (<i>робота в малих групах</i>).</p> <p>4. Складні випадки наголошування слів у фахових текстах.</p> <p>5. Кома у простому реченні.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 3</p> <p style="text-align: center;">Правила складання автобіографії. Складні випадки орфографії у мові професійного спілкування</p> <p style="text-align: center;">Питання до заняття</p> <p>1. Автобіографія, її види та реквізити (<i>презентація</i>).</p> <p>2. Типові мовні звороти та особливості складання автобіографії.</p> <p>3. Спрощення в групах приголосних (<i>прес-метод</i>).</p> <p>4. Чергування приголосних звуків при словозміні та словотворенні.</p>
---	---

Тема 3. Стилї української літературної мови у професійному спілкуванні

<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Функціональні стилї української мови та сфера їх застосування (<i>презентація</i>).</p> <p>2. Основні ознаки, мовні засоби й підстилї офіційно-ділового стилю (<i>презентація</i>).</p> <p>3. Професійна сфера як інтеграція різних функціональних стилів. (<i>дискусія</i>).</p> <p>4. Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності.</p> <p>1.</p>	
--	--

Тема 4. Ділові папери як засіб писемного професійного мовлення

<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Документи, їх призначення і функції (<i>дискусія</i>).</p> <p>2. Класифікація документів (<i>презентація</i>).</p> <p>3. Вимоги до змісту та розташування реквізитів.</p> <p>4. Правила написання тексту документа.</p> <p>5. Правила оформлення документів: оформлення сторінки, розміщення тексту, технічні норми щодо нумерації, рубрикації тощо (<i>презентація</i>).</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 4</p> <p style="text-align: center;">Правила складання резюме. Складні випадки орфографії у мові професійного спілкування</p> <p style="text-align: center;">Питання до заняття</p> <p>1. Резюме, його види та реквізити (<i>презентація</i>).</p> <p>2. Особливості складання і оформлення різних видів резюме.</p> <p>3. Правопис власних назв українського та іншомовного походження (<i>прес-метод</i>).</p> <p>4. Кома у складному реченні.</p>
---	--

Тема 5. Науковий стиль і його засоби у професійному мовленні	
<p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення і розвиток наукового стилю української мови (<i>круглий стил</i>). 2. Особливості наукового тексту і професійного викладу думки (<i>презентація</i>). 3. Мовні засоби наукового стилю. Стандартні звороти наукового стилю. 4. Форми писемної репрезентації результатів наукових досліджень (план, тези, конспект, реферат) (<i>презентація</i>). 5. Суть і види перекладу. Буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклад. 	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 5 Науковий стиль і його різновиди Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Призначення і мовні особливості наукового стилю української мови. 2. Різновиди наукового стилю, їх специфіка і сфера вживання. Стилiстичний аналіз наукових текстiв. 3. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. 4. Особливості редагування наукового тексту. 5. Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових текстах та шляхи їх уникнення.
Тема 6. Лексичні та фразеологічні засоби мови у фахових текстах	
<p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лексичний склад української мови. Класифікація лексики (<i>презентація</i>). 2. Синонімічне багатство української мови. Багатозначні слова, іншомовна лексика, омоніми й пароніми в професійному мовленні. 3. Фразеологічні звороти у професійному спілкуванні. 4. Аббревіатури в діловому мовленні (<i>презентація</i>). 5. Правила скорочування слів (<i>презентація</i>). 	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 6 Правила складання характеристики. Лексичні норми професійного спілкування Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика. Види та реквізити характеристики. Типові мовні звороти та особливості складання характеристики (<i>презентація</i>). 2. Синоніми як засоби точного і доречного вживання слів у фахових текстах (<i>робота в малих групах</i>). 3. Омоніми, уникнення помилок у їх використанні. Явище "міжмовної омонімії". 4. Типові помилки у вживанні паронімів у текстах фахової мови.
Тема 7. Українська термінологія у професійному спілкуванні	
<p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія і сучасні проблеми української економічної термінології (<i>дискусія</i>). 2. Термін і його ознаки. Термінологія як система (<i>презентація</i>). 3. Загальнонаукова, міжгалузєва і вузькоспеціальна термінологія. Професіоналізми і номенклатурні назви (<i>презентація</i>). 4. Кодифікація і стандартизація термінів. 5. Способи творення термінів певного фаху. 	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 7 Обліково-фінансова документація. Порушення лексичних норм професійного мовлення Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. . Види обліково-фінансової документації (<i>презентація</i>). 2. Доручення, розписка, їх види та реквізити (<i>презентація</i>). 3. Особливості вживання слів іншомовного походження у діловому мовленні. 4. Тавтологія й плеоназм як порушення лексичних норм ділової мови (<i>робота в малих групах</i>). 5. Правила постановки тире.
Тема 8. Граматичні засоби мови у фахових текстах (іменник, прикметник, займенник)	

<p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття граматичної норми. 2. Граматичні категорії іменника у професійному мовленні (<i>презентація</i>). 3. Особливості вживання різних форм прикметників у текстах документів (<i>презентація</i>). 4. Займенник у текстах ділових документів (<i>презентація</i>). 	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 8 Довідково-інформаційні документи. Граматичні категорії іменника у професійному мовленні Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Довідково-інформаційні документи. Загальна характеристика (<i>презентація</i>). 2. Правила оформлення протоколу та витягу з протоколу (<i>презентація</i>). 3. Категорія роду й числа іменників, труднощі в їх уживанні. 4. Складні випадки відмінювання іменників у текстах ділових документів: <ol style="list-style-type: none"> а) родовий відмінок однини чоловічого роду; б) кличний відмінок; в) родовий відмінок множини (<i>робота в малих групах</i>). 5. Труднощі у відмінюванні назв населених пунктів. <p style="text-align: center;">Практичне заняття 9 Особливості вживання і правопису іменника та займенника у фахових текстах Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правопис і відмінювання українських та іншомовних прізвищ, імен, по батькові. 2. Написання складних іменників (<i>кейс-стаді</i>). 3. Особливості й етикетні традиції вживання займенника у текстах ділових документів. Аналіз типових помилок (<i>модельювання ситуацій</i>). 4. Крапка з комою у складному реченні. <p style="text-align: center;">Практичне заняття 10 Нормативні аспекти прикметника у текстах ділової мови Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типові помилки вживання різних форм ступенів порівняння прикметників у фахових текстах. 2. Складні випадки відмінювання і написання прикметників. 3. Мовностилістичні рекомендації щодо вживання прикметників у текстах ділових документів. 4. Двокрапка у складному реченні.
Тема 9. Граматичні засоби мови у фахових текстах (числівник, дієслово)	
<p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типові порушення морфологічних норм у вживанні відмінкових форм числівника (<i>презентація</i>). 2. Особливості сполучуваності числівників з іменниками. 3. Дієслово та дієслівні форми у 	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 11 Службові записки. Особливості вживання числівників у ділових паперах Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доповідна і пояснювальна записки. Їх види та реквізити (<i>презентація</i>). 2. Числівник. Особливості вживання відмінкових

<p>текстах ділових документів (інфінітив, власне дієслово, дієприкметник, дієприслівник, предикативні форми на <i>-но, -то</i>) (презентація).</p> <p>4. Складні випадки дієслівного керування.</p> <p>5. Особливості творення і вживання активних і пасивних дієприкметників теперішнього і минулого часу в текстах ділової документації.</p>	<p>форм числівників у професійному мовленні (<i>робота в малих групах</i>).</p> <p>3. Зв'язок числівників з іменниками.</p> <p>4. Позначення часу в українській мові.</p> <p>5. Вставні слова, словосполучення і речення.</p>
<p>Тема 10. Уживання прислівників, сполучників, прийменників і часток у фахових текстах</p>	
<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Прислівник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль. Уживання прислівника у фахових текстах (<i>презентація</i>).</p> <p>2. Складні випадки правопису й уживання сполучників у фахових текстах.</p> <p>3. Особливості правопису і вживання прийменників при побудові синтаксичних конструкцій текстів документів (<i>презентація</i>).</p> <p>4. Переклад прийменникових конструкцій з російської на українську мову (<i>прес-метод</i>).</p> <p>5. Частки, особливості їх уживання у ділових документах.</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 12</p> <p style="text-align: center;">Дієслово, дієслівні форми, прислівники у текстах фахового спрямування</p> <p style="text-align: center;">Питання до заняття</p> <p>1. Дієслово та дієслівні форми у професійному спілкуванні.</p> <p>2. Аналіз типових помилок при творенні і використанні дієприкметників і дієприслівників у фахових текстах (<i>робота в малих групах</i>).</p> <p>3. Правопис прислівників та їх уживання в текстах ділової документації.</p> <p>4. Розділові знаки при цитатах, діалозі, прямій мові.</p>
<p>Тема 11. Ділова кореспонденція. Етикет службового листування</p>	
<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Ділові листи. Класифікація листів (<i>презентація</i>).</p> <p>2. Реквізити службового листа.</p> <p>3. Типи ділових листів (<i>презентація</i>).</p> <p>4. Вимоги до композиції та оформлення ділових листів.</p> <p>5. Етикет ділового листування.</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 13</p> <p style="text-align: center;">Ділове листування. Службові частини мови в мові професійного спілкування</p> <p style="text-align: center;">Питання до заняття</p> <p>1. Основні правила написання та оформлення службового листа.</p> <p>2. Складні випадки вживання і написання прийменників і сполучників у фахових текстах.</p> <p>3. Частка. Групи часток за значенням і вживанням.</p> <p>4. Правопис часток. <i>Не, Ні</i> з різними частинами мови (<i>прес-метод</i>).</p> <p style="padding-left: 20px;">1. 5. Розділові знаки при порівняльних зворотах.</p>
<p>Тема 12-13. Види й жанри усного професійного мовлення</p>	
<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Основні норми усного професійного мовлення, його особливості (<i>презентація</i>).</p> <p>2. Форми вираження усного ділового мовлення та його жанри</p>	

<p><i>(презентація).</i></p> <p>3. Використання невербальних засобів під час усного мовлення <i>(дискусія).</i></p> <p>4. Типові мовні звороти та етикетні формули ділової бесіди та телефонної розмови.</p> <p>5. Мовні особливості колективних форм обговорення професійних проблем.</p>	
<p>Тема 14. Мистецтво публічного виступу та презентації.</p>	
<p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію.</p> <p>2. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Жанри публічних виступів. Підготовка тексту виступу. Виголошення промови <i>(презентація).</i></p> <p>3. Мовна специфіка публічного виступу <i>(презентація).</i></p> <p>4. Мовні засоби переконування. Техніка і тактика аргументування. <i>(дискусія).</i></p> <p>5. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій.</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 14 Усне ділове мовлення Питання до заняття</p> <p>1. Основні жанри усного публічного мовлення, їх особливості.</p> <p>2. Вимоги до мовної поведінки під час виголошення тексту доповіді <i>(круглий стіл).</i></p> <p>3. Мовні засоби переконування, аналіз основних тактик аргументування <i>(презентація).</i></p> <p>4. Реалізація усного мовлення в конкретних ситуаціях професійного спілкування (ділова телефонна розмова, прийом відвідувачів, співбесіда з роботодавцем тощо) <i>(ділові та рольові ігри).</i></p> <p>5. Виступи студентів з науковими доповідями, аналіз помилок.</p>

ВИМОГИ/РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Відпрацювання пропущених занять відбувається за умови документально підтвердженої поважної причини під час індивідуальних консультацій. Студент виконує завдання для отримання балів за аудиторну роботу.

Список рекомендованих джерел

Основний

1. Гопанчук І. Г., Шашенко С. Ю. *Українська мова у діловому спілкуванні: навч. посібн. для вищ. навч. закл. - К.: КНТЕУ, 2017.*
2. Гриценко Т. Б. *Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібн.– К.: Центр навчальної літератури, 2017.*
3. Мацюк З., Станкевич М. *Українська мова професійного спілкування: навч. посіб. – К : Каравела, 2017.*
4. Погиба Л. Г., Грибіниченко Т. О., Голіченко Л. М. *Українська мова фахового спрямування: підручник. – Київ: Кондор, 2015.*
5. *Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василюшин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. – 9-те вид., доповн. і виправл. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018.*

6. Шевчук С. В. Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. - Вид. 4-те. – К.: Алерта, 2017.

Додатковий

1. Кацавець Р.С. Мова державних службовців : Навчальний посібник. – К.: Правова єдність, 2017.
2. Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібн. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2016.
3. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні: навч. посібн.– К.: Центр навчальної літератури, 2017.
4. Тетарчук І. В. Ділова українська мова: навч. посібн.– К.: Центр навчальної літератури, 2018.
5. *Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потребні; Ін-т української мови – К.: Наукова думка, 2019.*
6. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців. – К.: Літера ЛТД, 2017.

Словники

1. Анніна І.О., Горюшина Г.Н., Гнатюк І.С., Жайворонок В.В. Російсько-український словник. – К.: Абрис, 2003.
2. Бурячок А.А. Орфографічний словник української мови. – К.: Наукова думка, 2002.
3. *Бурячок, А. А. Словник синонімів української мови: В 2-х т.– К.: Наукова думка, 2001.*
4. *Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / Відп.ред. В.Т. Бусел. – К.: Перун, 2004.*
5. *Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К., Ірпінь: Перун, 2003.*
6. Великий тлумачний словник української мови. – Х.: Фоліо, 2005.
7. Головащук, С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень. – К.: Наукова думка, 2001.
8. *Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. – К., 2001.*
9. *Головащук С.І. Словник наголосів. – К.: Наукова думка, 2003.*
10. *Новий тлумачний словник української мови: В 3-х т. – 2-ге вид., випр. – К.: Аконт, 2004.*
11. Орфоепічний словник української мови: в 2 т. – К.: Довіра, 2001.
12. *Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. – К.: Довіра, 2004.*
13. *Пустовіт Л.О. та ін. Словник іншомовних слів. – К.: Рідна мова, 2000.*
14. Сучасний орфографічний словник української мови. – Харків: ВД ШКОЛА, 2011.
15. Сучасний словник-мінімум іншомовних слів: 2-ге вид., випр., доп. – К. : Довіра, 2002.
16. *Українська мова: Енциклопедія. – К. Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана, 2000.*
17. Шевчук С.В. Російсько-український словник ділового мовлення. Русско-украинский словарь деловой речи. – К.: Вища школа, 2008.

Інтернет-ресурси

- 1.Електронні словники і посібники з ділової української мови. – Режим доступу: <http://dilomova.org.ua>
2. Електронний довідник з української мови. – Режим доступу: <http://javot.net/mova/orf.htm>
3. Спільноти кращих державних службовців. – Режим доступу: <http://kds.org.ua/article/lavrenko-ov-lavrenko-aa-dilovij-etiket-ta-imidzh-derzhavnogo-sluzhbovtsya>

4. Електронні словники і посібники з української мови. – Режим доступу: <http://litopys.org/>
5. Лінгвістичний портал з української мови. – Режим доступу: <http://mova.info>
6. Лінгвістичний портал з сучасної української мови. – Режим доступу: <http://novamova.com.ua>
7. Електронна версія українського правопису. – Режим доступу: <http://pravopys.net>
8. Інформаційно-довідковий портал з української мови. – Режим доступу: <http://slovoua.com>